

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/430/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4215214377
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4215214377.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v právnej veci žalobkyne: X. L. rod. Q., nar. XX.X.XXXX, bydlisko J. XXX/XX, XXX XI V. , zastúpenej: JUDr. Gabriel Bleho, advokát so sídlom 831 01 Bratislava, L. Dédera 2, proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava IČO: 35 807 598, o určenie, že úverová zmluva sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov a iné, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 14. apríla 2016 pod č.k. 5C 305/2015-75 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti náhrady trov konania potvrdzuje.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že spotrebiteľský úver uzatvorený medzi účastníkmi konania dňa 1.8.2013 pod č.402800096 na základe ktorého žalovaná poskytla žalobkyni spotrebiteľský úver vo výške 400.- eur je bezúročný a bez poplatkov. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania jej právnomu zástupcovi v sume 579,96 eura do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Časť žalobného nároku žalobkyne o uloženie povinnosti zaplatiť žalovanej primerané finančné zadosť učinenie vo výške 400.- eur vylúčil na samostatné konanie. V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia, že úverová zmluva sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov, vyplatenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 400.-eur. Svoj návrh odôvodnila tým, že uzavrela so žalovanou dňa 1.8.2013 pod č. 402800096 spotrebiteľský úver na základe ktorého jej poskytla spotrebiteľský úver vo výške 400.- eur. Reálne dostala sumu 314 eur. Úverová zmluva bola žalovanou vopred naformulovaná a vôbec nemohla ovplyvniť jej obsah. Doteraz splatila sumu vo výške 130.- eur a priebežne spláca po 10.- eur mesačne.

Na základe vykonaného dokazovania ustálil skutkový záver, že dňa 01.08.2013 uzatvorila žalovaná so žalobkyňou Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402800096, na základe ktorej bol jej poskytnutý úver vo výške 400.- eur, zvýšený o príslušný poplatok 392.- eur, teda spolu mala zaplatiť čiastku 792.- eur s termínom splatnosti dňa 08.08.2014. Celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom určili súčtom úroku 39,15%, čo predstavuje 156,60 eura. Administratívne náklady boli vo výške 235,40 eura. Výšku RPMN dojednali 98%. Ku Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402800096 zo dňa 01.08.2013 strany sporu uzavreli dohodu o plnení v splátkach.

V dohode o plnení v splátkach k Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402800096 zo dňa 01.08.2013 ako neoddeliteľnej súčasť spotrebiteľského úveru, ktorá bola podpísaná bez uvedenia dátumu, sa žalobkyňa zaviazala k splateniu úveru v 12 pravidelných mesačných splátkach vo výške 66.- eur, vždy k 08.

kalendárnemu dňu v mesiaci, počnúc dňom 08.09.2013. Výšku RPMN dojednali 309,86%. Doteraz uhradila titulom splátok za poskytnutý spotrebiteľský úver 130.- eur. Po právne stránke rozhodnutie založil na ustanoveniach § 488 Občianskeho zákonníka, § 489 Občianskeho zákonníka, § 52 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení nesk. predpisov (ďalej OZ) v znení účinnom v súčasnosti, § 53 ods. 1 ods. 4 písm. k) , ods. 5 a 8 OZ ,§1 ods. 2 zák. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách spotrebiteľov, § 2 a), b) zák. č. 129/2010 Z.z. §9 ods. 2 f), k) zák. č. 129/2010 Z.z. ,§ 7 zákona č. 129/2010 Z.z., § 11 zákona č. 129/2010 Z.z..

Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v danom prípade bol uzatvorený záväzko právny vzťah - Zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa §52 Občianskeho zákonníka a preto sa na ňu vzťahujú ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

Po preskúmaní uzatvorenej zmluvy o úvere medzi stranami sporu dospel k záveru, že uvedený úver v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. možno považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu ,že žalovaná porušila svoje povinnosti obsiahnuté v ust. § 7 ods. 1. a ods.16. zákona č. 129/2010 Z.z.. Napriek námietkam žalobkyne týkajúce sa neskúmania jej majetkových pomerov, zárobkových možností a schopností t.j. jej bonity, súdu žiadne dôkazy nepredniesla na preukázanie opaku. Splnenie dôkaznej povinnosti na preukázanie splnenia namietnutých porušení povinností pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere zaťažuje práve žalovanú. Z dôvodu, že podľa § 120 OSP nesplnila svoju dôkaznú povinnosť, zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa §11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Žalovaná ako poskytovateľka spotrebiteľského úveru je v prvom rade povinná skúmať predtým ako klientovi poskytne úver, či je ho vôbec schopný splácať. Hrubé porušenie povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa vedie k tomu, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a spotrebiteľ je povinný vrátiť iba skutočne požičanú sumu peňazí, teda istinu.

Ustanovenie §53 Občianskeho zákonníka zakotvuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenie § 53 ods. 1, veta druhá predstavuje cestu na širšiu súdnu ochranu spotrebiteľa aj vo vzťahu k esenciálnym zložkám zmluvy. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky v časti o inom, ako hlavnom predmete zmluvy sa rovná absolútnej neplatnosti zmluvy v uvedenom rozsahu.

Časť žalobného nároku žalobkyne o uloženie povinnosti zaplatiť ožalovanej primerané finančné zadost' učinenie vo výške 400.- eur vylúčil na samostatné konanie podľa § 112 ods.2 OSP na samostatné konanie. Rozhodnutie o náhrade trov konania sa založil na ust. §142 ods. 1 OSP. Úspešnej žalobkyňi priznal náhradu trov konania titulom trov právneho zastupovania.

2. Žalovaná podala proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie. Odvolanie zdôvodnila ustanovením § 221 ods.1 písm. f/ OSP. Uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je dostatočne zdôvodnené, súd nezval do úvahy jej argumentáciu a rozhodnutie založil len na argumentácii žalobkyne , čím jej odňal možnosť konať pred súdom. V ďalšej časti sa nestotožnila s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože žalobkyňa na podanom určení nemá naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ OSP.

V danom prípade zaťažuje žalobkyňu dôkazné bremeno preukázania naliehavého právneho záujmu na danom určení. Ďalej uviedla, že žalobkyňa požiadala dňa 01.08.2013 o poskytnutie pôžičky vo výške 400 eur. Po podpísaní žiadosti o poskytnutie úveru bola žiadosť odoslaná na regionálnu agentúru. Spoločnosť vytvorila tzv. Overovací formulár, vykonala overenie klienta v databáze registra spotrebiteľských úverov a nedostala žiadnu negatívnu odpoveď. Žiadateľka žiadala úver ako dôchodkyňa a predložila doklad o poberaní dôchodku 325,20 eura a ostatný príjem z dohody o vykonávaní brigádnickej činnosti. Následne agentúra zhodnotila príjmy a výdavky v zmysle vnútorného predpisu. Žalobkyňa uviedla príjmy vo výške 425,20 eura, výdavky 120 eur, mesačne jej zostala voľná suma 305,20 eura. Preto jej bol poskytnutý

úver vo výške 400 a stanovené splátky na 12 mesiacov po 66 eur. Napadnutý rozsudok žiadala zmeniť a žalobu zamietnuť.

3. Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedla, že sa nestotožnila s dôvodmi odvolania v časti odňatia možnosti konať pred súdom. Žalovaná sa neunúvala zúčastňovať pojednávania a riadne obhajovať svoje práva. Nevenovala pozornosť naformulovaniu kvalitného odvolania, pretože citovala pasáže iných rozhodnutí, dokonca uviedla, že súd vzal do úvahy argumentáciu vedľajšieho účastníka, hoci tento v spore nevystupoval. Rovnako citovala nesprávne ustanovenie § 237 písm. f/ OSP vzťahujúce sa na dovolacie konanie. Žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na danom určení, aby vedela, koľko má žalovanej z poskytnutého úveru zaplatiť, pretože od nej požadovala zaplatenie sumy 1450 eur, čo predstavuje 400% navýšenie. Je schopná zo svojho príjmu splácať mesačné splátky len po 10 eur, pretože z jediného zdroja príjmu jej zostáva 71 eur na živobytie.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a v zákonom stanovenej lehote (§359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 a nasl. CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 ods.1 CSP, § 380 ods.1 CSP) skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania a s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods.1, 219 ods.3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 CSP potvrdil.

5. Zákonom č. 160/2015 z 21. mája 2015 nadobudol účinnosť od 01.07.2016 nový Civilný sporový poriadok.

Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia toho zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

Z toho vyplýva, že nová právna úprava sa použije na všetky konania začaté aj pred účinnosťou zákona. V danej veci súd prvej inštancie vo veci rozhodol 14.04.2016, preto všetky procesné úkony účastníkov konania a procesný postup súdu odvolací súd posudzoval ešte podľa ustanovení OSP a na odvolacom súde od účinnosti CSP od 01.07.2016.

Podľa § 387 ods.1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 387 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

6. Odvolací súd predtým ako preskúmal napadnutý rozsudok, skúmal, či súd prvej inštancie nezaťažil konanie vadou konania namietanou žalovanou.

Žalovaná tvrdí, že napadnutý rozsudok je neprekúmateľný; v ňou tvrdenej vlastnosti rozsudku vidí procesnú vadu konania v zmysle §221 ods. 1 písm. f/ OSP. Odvolací súd poukazuje na stálu

rozhodovacia prax NS SR, v danom prípade konkrétne na rozhodnutie 3 Cdo 118/2016, v ktorom dovolací súd uviedol, že, „nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Obdobne argumentoval ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 a tiež v uznesení z 26. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 364/2015. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016. Poznamenáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).“

7. Uvedené stanovisko sa vzťahuje aj vady konania pred súdom prvej inštancie, na ktoré odvolací súd musí prihliadať aj bez návrhu. Občiansky súdny poriadok upravoval odňatie možnosti konať pred súdom v ustanovení § 221 ods.1 písm.f /OSP, teraz v ustanovení § 365 ods.1 písm.b/ CSP a po ich zistení umožňuje odvolaciemu súdu podľa § 389 ods.1 písm.b/ CSP napadnuté rozhodnutie zrušiť. Odvolací súd nezistil žalovanou namietanú vadu konania, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahovalo náležitosti § 157 ods.2 OSP. Preto pristúpil k meritórnemu prejednaniu veci viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania.

8. Žalovaná v odvolaní namietala nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení. Naliehavý právny záujem na danom určení bol žalobkyňou preukázaný, pretože na základe rozhodnutia súdu bude mať istotu, koľko je povinná žalovanej zaplatiť. Podanie žaloby napokon vyplýva z ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

9. Žalovaná v odvolaní podrobne popísala celý postup pri poskytnutí úveru žalobkyňi, k svojmu tvrdeniu však nepredložila žiaden dôkaz. Odvolanie podala 20.05.2016. Ustanovenie § 205a OSP upravovalo uplatnenie skutočností a dôkazov, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa len v taxatívne uvedených dôvodov. Žalovaná v priebehu konania skutočností uvádzané v odvolaní nikdy neuviedla, uvádzala ich až ako odvolacie dôvody. Zároveň neuviedla žiadne okolnosti, pre ktoré ich nemohla uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Preto odvolací súd na tieto skutočnosti vôbec neprihliadal, vychádzal zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie a jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

10. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na ustanovení § 11 zákona č. 129/2010 Z.z., keď dospel k záveru, že žalovaná neuniesla dôkazné bremeno na preukázanie bonity žalovanej pred poskytnutím úveru. Ustanovenie § 11 ods.1,2 zákona č.129/2010Z.z. upravuje dôsledky porušenia povinnosti veriteľa. V prípade , ak veriteľ hrubo porušil povinnosti podľa § 7 ods.1,sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods.1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe namietala otázku bezúročnosti úveru a bezodplatnosti úveru len z dôvodov náležitostí zmluvy uvedených v § 9 ods.2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. týkajúcich sa úroku a RPMN. Žalobkyňa v žalobe poukazovala na nedostatok odbornej starostlivosti žalovanej k prevereniu jej

bonity. Porušenie povinnosti žalovanej namietala na pojednávaní konanom dňa 26.01.2016, ktorého sa žalovaná nezúčastnila. Nezúčastnila sa ani nasledujúceho pojednávania dňa 14.04.2016, na ktorom bol vyhlásený rozsudok. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods.1 v spojení s § 262 ods.1 CSP. O výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov v senáte 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).